

VEČERNI LIST

NEODVISEN DNEVNIK

Cena za celo leto . K 60.—, za pol leta . K 30.—,
četrt leta . K 15.—, en mesec . K 5.—,
Društvo in upravištvu: Kopitarjeva ulica Štev. 6.
Telefon Štev. 50.

Inzerati: Enostopna petiturstva (72 mm široka in 3 mm
visoka ali nje prostor) za enkrat po K 120.—
Postano: Enostopna petiturstva K 1.—, — izhaja vsak
den, izveniši nedelje in praznika, ob 2. uri popoldne

Italijani v četrtek zapustili Pariz.

LDU Pariz, 24. aprila. (Dun. KU) Agence Havas poroča: Potem ko se je bila Wilsonova nota, je italijanska de-

legacija imela sejo, v kateri je sklenila, zapustiti Pariz. Italijanska delegacija odpotuje v četrtek zjutraj.

Težka ločitev.

LDU Amsterdam, 24. aprila. Glasom Reuterjevega poročila iz Pariza je Orlando izjavil, da bodo njegovi tovariši morda ostali še nekaj dni v Parizu. Pripomnil je:

Zapuščam Pariz ne zato, da pretrgamo stike z našimi zavezniki, marveč jih bomo samo prosili, da prevzamejo varstvo naših interesov.

Miren dogovor še vedno mogoč.

LDU London, 24. (ČTU. »Reuter«) javlja iz Pariza vest, glasom katere bo kriza v Pa-

rizu v zadnji uri dogovorno rešena.

Italijansko časopisje divja.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Reka, 24. aprila. Italijansko časopisje prinaša na uvodnem mestu poročila pod naslovom kakor: »Zelo velike težkoče pri rešitvi jadranskega vprašanja itd.« Listi priznavajo odkrito, da

je Wilson nastopil najodločneje proti italijanskim imperijalističnim težnjam. Zato ga besno napadajo. Italijansko časopisje ni nikakor več tako gotovo glede svojih zahtev kakor preje.

Skrajno kritičen položaj v Italiji.

Italijani napadajo zaveznike.

LDU Berlin, 24. aprila. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: Pariške korespondence označujejo položaj soglasno kot tako kritičen, da se v Italiji pripravljajo na najhujše možnosti. V rimskem občinskem svetu je bila manifestacija, pri kateri je rimski župan Colonna z

ogorčenjem ugotovil, da se lastni zavezniki Italije drznejo dotikati svetih pravic Italije. Italija da ve, kaj ji je storiti, tudi če bo morala nastopiti sama. (Burno odobravanje.) V istem smislu so se izražali zastopniki vseh strank ob silnih izpadih zoper zaveznike.

Se niso obupali.

LDU Haag, 24. aprila. (ČTU) Iz Londona poročajo, da javlja »Daily News«, da rešitev dalmatinskega in reškega vpraša-

nja nikakor še ni tako brezupna, kakor se je zdelo še včeraj. Sodijo, da se definitivna rešitev doseže v sredo.

Angleži bodo zapustili Reko?

LDU Rim, 24. aprila. (ČTU.) »Idea Nazionale« je izvedela, da se angleške čete na Reki pripravljajo na odhod iz mesta.

(To neverjetno vest razglasa hujškaški italijanski list, da potrdi Italijane v veri, da bodo oni ostali gospodarji reške luke.)

Odhajajo.

Dan za dnem in teden za tednom so napovedovali, da se italijansko-jugoslovanski spor reši v najkrajšem času, a so se vedno nanovo varali. Vsi poskusi spravljive rešitve so se razbijali ob italijanski trdovratnosti. Nihče ni prav vedel, kaj se godi za vrati sobe, v kateri so se posvetovali zmagoviti državniki, le toliko je bilo jasno, da je Wilson najodločnejši in najmočnejši nasprotnik italijanskih zahtev.

Dne 23. t. m. pa se je Wilson energično zgalil. Kakor bi tudi njemu predsedale večne spletki v diplomatskih sobah, kakor bi se bil naveličal skrivnega mešetarnjenja o narodih in njih usodi, je povedal javno in dal razglasiti po svojem dopisnem uradu: Reka ne more pripadati Italiji, ker jo potrebuje Jugoslavija, Poljska, Ogrska, Češka in Rumunska. Kdor bi priklonil Reko Italiji, ki te luke ne potrebuje, bi ravnal krivično in nasilno do onih držav, katerih trgovsko življenje je navezано na to pristanišče. Zato Reka niti po londonskem dogovoru ne pripada Italiji. Londonski dogovor pa, izjavlja Wilson, tudi glede Dalmacije ne more veljati več, kajti po tem dogovoru se je Italija hotela zavarovati proti Avstro-Ogrski; ker le-te ni več, tudi londonska pogodba ne drži.

Po dolgem slepomišljenju, po neznošem barantanju je bila ta beseda ameriškega predsednika odrešilno dejanje. Italijanski odposlanci so obstrmeli in Orlando se ni obotavljal tudi javno priznati, da je Wilsonova izjava presenetila njega in njegove prijatelje. Z ozirom na besede ameriškega predsednika je italijansko odposlanstvo sklenilo, da se ne bo več udeleževalo mirovnega posveta in da odide domov. Orlando bo izdal oklice na italijanski narod in tudi v italijanskem državnem zboru se je kričanje že začelo.

Wilson je dobro vedel, da se mora sedaj ozračje razčistiti. V dvoboju se merita Amerika in Italija. Če presodimo oba nasprotnika po njihovi moči in veljavi, ne moremo dvomiti, kdo bo zmagal. Italija odhaja iz Pariza brez časti.

Češke meje.

LDU. Dunaj, 24. aprila. (ČTU.) Čehoslovaški poslanik na Dunaju Tusar je imel razgovor z urednikom lista »Wiener Mittagblatt«. Izjavil je med drugim: Pričakujemo, da bo ententa v najkrajšem času, mogoče že te dni, uradno določila naše meje. Naloga naših politikov je, iskati načine in pota, ki bi omogočila skupno življenje in skupno delo z Nemci na Češkem.

Predsednik Masaryk bo takoj po določitvi mej izdal na narodno skupščino poslanico v tem smislu. Z ozirom na položaj na Ogrskem je dejal Tusar, da so slovaške meje proti Ogrski skrbno zaprte, da pa Čehoslovaki niti ne mislijo na to, da bi se vmešavali v notranjo ogrsko politiko. Naposled je izjavil, da boljševiskega gibanja v pravem pomenu besede na Češkem sploh ni.

Turška sovjetska republika v Carigradu?

LDU Pariz, 23. aprila. (Dun. KU) Agence Havas poroča: Listi beležijo vest iz Soluna, da se tam širijo govorice o tež-

kih nemirih v Carigradu. Baje se je tam kaj osnovala turška sovjetska republika in se vrše ljuti spopadi.

Italijani na Dunaju.

LDU. Dunaj, 25. aprila. (ČTU.) Včeraj opoldne je dospelo 12 italijanskih aeroplanov pod vodstvom italijanskega stotnika Cesarinija iz Padove. Spustili so se na tla na letališču v Aspernu. Preleteli so daljavo Padova—Dunaj v dveh urah.

Razmere na Slovaškem.

LDU. Bratislava, 24. aprila. (ČTU.) Iz začetka naših vojaških operacij na Slovaškem živi prebivalstvo v najlepšem spo-razumu z našim vojaštvom, kar se z naše strani pospešuje z ustanavljanjem šolskih društev in s predavanji ter z dokazovanjem, da naše vojaštvo nikakor ni tako brezbožno, kakor se je trdilo. Glavni, da edini vzrok prvotnega nespornostnega med prebivalstvom in našim vojaštvom je bilo domnevanje, da hočemo slovaškemu ljudstvu vzeti vero. Res pa je, da je večina našega moštva, potem ko je bila spoznala globoko versko čuvstvanje slovaškega naroda, jela odkrito kazati svoje versko prepričanje in da se pretežni del posadk javlja k nedeljskemu posejanju cerkev, tako da koraka vojaštvo vsako nedeljo ob spremljevanju godbe k službi božji, s čimer si pridobiva ljudske simpatije. Najbolj pa je simpatije med vojaštvom in narodom utrdil način, kako so naši bojovníki šli v boj ob demarkacijski črti. Častniki in moštvo so se z Madžari bili z elanom in prekrivanjem nevarnosti. Kakor izpovedujejo zanesljive osebe, so Madžari v bojih dne 6. 4. m. pri Ungvaru izgubili 75 mrtvih in 30 ranjenih, mi pa smo imeli samo 4 mrtve in 10 ranjenih. Glasom vesti iz madjarskega zaledja, se vlada komunistov mrzlično obožuje. Tvorica Manfred Weiss izdeluje municijo in ima zaposlenih 14.000 delavcev. Budimpeštanska tvornica orožja izdeluje 200.000 pušek. Tvorica letal Albert Falvan pri Budimpešti dogotavlja 250 letal. Madžari pa se tudi oborožujejo na vodi in vso naglico izdelujejo rečne ladje. Straže pošiljajo po Donavi prav do Ostrogonu. Njihove rečne ladje so vse zgrajene po istem tipu in so po 44 metrov dolge in 5 do 6 metrov široke ter imajo 3 mm debele železne oklope.

Anglo-slovaška trgovska družba.

LDU Praga, 24. aprila. (ČTU.) »Narodni Listy« poročajo: Iz Londona javljajo, da se je na Angleškem ustanovila anglo-slovaška trgovska družba z omejeno zavezo Anglo-slave Trading Company Limited. Družbo tvorijo angleški industriji in trgovci, ki se zanimajo za uvozno in izvozno trgovino s čehoslovaško državo. Glavnica te družbe znaša približno 100.000 funtov šterlingov. Poleg čehoslovakov bodo v njej tudi ruski, poljski in jugoslovanski industriji in trgovci. Izvozu iz slovanskih dežel se bo posvečala posebna pozornost. V eni izmed glavnih londonskih ulic bo urejena trajna razstava naših produktov. Družba bo skrbela zato, da bosta producent in konsument v neposredni stiki in da med njima ne bodo posredovali agentje in komisariji. Tudi si bo družba prizadevala, da bodo čehoslovaški izdelki našli odjemalcev po vseh slovanskih deželah in da se prepreči poplava slovanskih dežel z neslovanskim blagom.

Cehi in Rumuni zasedajo Mažarsko.

LDU. Budimpešta, 24. aprila. (DKU.) Ogrski kor. urad javlja: Dne 25. t. m. so Rumuni nadaljevali prodiranje posebno proti južnemu krilu vzhodne aramide. Po zadnjih poročilih so stali na črti Kirtösz-Sarkad ob Sebes - Körösu - Komadi - Debrečin-Mateszalka. Od Debrečina je prodirala samo rumunska konjenica. Posebno hrabro so se držali Sikulci, ki so sovjetski vladi zvesti in ki po večdnevni krvavi bojih še vedno vztrajajo pred Mateszalko v neposrednem dotiku z Rumuni. Češke čete, ki so v smeri proti izlivu reke Unge nekoliko kilometrov napredovale, smo odbili. V ostalem so Čehi samo v neposredni okolici Ungvara proti občini Zerdarna, ki so jo zavzeli. Med češkimi četami se širi komunizem.

Smrtne obsodbe v Budimpešti.

LDU Budimpešta, 24. aprila. (DUN. KU) Glasom OKU je revolucionarno sodišče zaradi protirevolucionarne zarote na smrt

obsodilo odvetnika Stenzla in bivšega detektiva Nikovanya. Oba sta že ustreljena. Njune komplice je sodišče obsodilo na do smrtne prisilno delo. Sodna razprava je dogajala, da so obdelanci pripravljali obširno zaroto, ki je bila razpredena tudi po pokrajini in je imela pripadnike celo onstran demarkacijske črte.

Preiskave pri graških komunistih.

LDU. Gradec, 24. aprila. (Dun. KU) Mestna policija je s sodelovanjem žandarmerije in narodne brambe danes predpoldne izvršila v tajništvu komunistične stranke in v stanovanjih posameznih vodij hišne preiskave in zaplenila letake in obširno korespondenco osobito z ogrskimi somišljeniki. Vsled izida teh preiskav je bilo več pristavev komunistične stranke, med njimi vodi Maresch in Brodnik, aretiranih in izročeni kazenskemu sodišču. Obe tajništvu komunistov so oblastveno zaprli. Ne-pretano agitatorično delovanje tukajšnjih komunistov ter vedno večje prihajanje in javno nastopanje tujih, osobito ogrskih komunistov je povzročilo v prebivalstvu nemir in strah, da bi nadaljnje dopuščanje delovanja komunistov utegnili dovesti do prevrata s danje državne oblike.

Nemško - avstrijsko posojilo.

LDU. Dunaj, 24. aprila. (ČTU.) Kakor se govori v političnih krogih, pretresa vlada načrt, staviti narodni skupščini predlogo o zagotovitvi vsestranskega kredita. Vlada bi bila na ta način pooblaščen, da vzame v inozemstvu posojilo v znesku 120 milijonov dolarjev.

Jagičeva knjižnica.

LDU Dunaj, 24. aprila. (ČTU) Vest, ki jo je po »Slavische Korrespondenz« priobčil list »Zeit« z dne 19. t. m., da se je knjižnico profesorja Jagića na dražbi prodalo za svoto 100.000 kron, ni resnična. Izredno bogata in dragocena knjižnica dr. Jagića, največjega živečega slavista, je slej kakor prej v njegovi posesti, pač pa namerava priletni starosta slovanskih učenjakov, svojo knjižnico prodati znanstvenemu zavodu, ako se mu za njegova raziskovanja potrebni knjižnični deli puste v uporabo za poljubno dobo.

Nadvojvoda Evgen.

LDU. Dunaj, 25. aprila. (ČTU.) Kakor poročajo, bo bivši nadvojvoda Evgen tekom današnjega dne zapustil Dunaj in šel v Švico. Bivša nadvojvodinja Marija Terezija bo tudi te dni odpotovala v inozemstvo.

Podpisujte 4% državno posojilo!

Trgovski dogovori.

LDU, Dunaj, 24. aprila. (DKU.) V zadnjem času so se sklenili z Jugoslavijo, Zahodno Ukrajino, Rumunijo in Ogrsko kompenzacijski dogovori. Pogodba z belgrajskim inštitutom, sličnim »Warenverkehrs-bureau-u«, je menjalna pogodba, glasom katere se ima od obeh strani dobavljati blago v enaki vrednosti. Pomen pogodbe z Zahodno Ukrajino tiči v tem, da preskrbuje Nemško Avstrijo z izdelki mineralnega olja, rumunska pogodba pa ji osigurava najprej 6000 ton izdelkov mineralnega olja, daje ji pa opcijo za nadaljnjih 14.000 ton. Nemška Avstrija pa ima dobavljati industrijske izdelke v enaki vrednosti, predvsem železniški material.

Boji v Nemčiji.

LDU Berlin, 24. aprila. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« javlja iz Augsburga: Po ulicah notranjega mesta v Monakovem so rdeči gardisti brez vidnega vzroka nastopili proti občinstvu s strojnimi in ročnimi granatami. Več žensk in otrok je bilo ubitih.

LDU Berlin, 24. aprila. (Dun. KU) Vorwärts prinaša iz Hamburga: Sinoči so se zopet zbirali nemirni elementi, varnostna straža pa jih je razgnala. Včeraj je bilo več kot 100 oseb prijetih, ki jih je policija zalotila pri ropanju. Nocoj je bilo veliko streljanja, večinoma pa samo v strašilo, da bi se zadržali izgrede. Danes je v splošnem mirno. Predpoldne so v St. Pauliju postavili topove in žične ograje, da bi odvrnili roparje in razgrajace.

Iz pokrajine.

k Spominski dan v proslavo Petra Zrinjskega in Frana Krsta Frankopana. Ravnateljstvom vseh srednjih šol in učiteljskih, vodstvom vseh ljudskih in meščanskih šol v območju deželne vlade za Slovenijo. Dne 30. malega travna 1919 se bodo v zagrebški stolni cerkvi pokopali ostanki narodnih mučnikov Petra Zrinjskega in Frana Krsta Frankopana, berilskega za narodno svobodo jugoslovanske. Po sklepu deželne vlade za Slovenijo z dne 16. malega travna 1919 naj se ta spominski dan praznuje tudi po šolah. V ta namen naj se posveti med poukom posebna ura spominu Zrinjskega in Frankopana. Šole v Mariboru in v Celju imajo razen tega tisti dan, ko se prepeljuje zemeljski ostanki skozi Maribor in Celje, šole prosto, da se šolska mladina in učitelstvo korporativno udeleži sprejema na železniški postaji. Ker ravnateljstev in šolskih vodstev ni več mogoče uradno obvestiti, se jim naznanja ta sklep po časopisu. — Višji šolski svet v Ljubljani.

k Posebni vlak za selitev jugoslovanskih rodbin iz čehoslovaške republike v Jugoslavijo. Preselitev bo organiziralo jugoslovansko poslaništvo v Pragi, če se za to prijavi zadostno število rodbin, ki se nameravajo vrniti v Jugoslavijo. Interesenti, ki bi hoteli dobiti s to priliko nazaj svojo priljago in pohištvo, katero so pu-

stili ob prevratu v republiko, naj priglase svoje tozadevne želje neposredno pri omenjenem poslaništvu.

k Novi dnevni čas na železnicah. Vsled odredbe ministrstva za železnice št. 1834 z dne 10. aprila 1919 začno s 1. majnikom t. l. železnice v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev šteti dnevni čas od 0—24.

k Imena naših polkov. V krogih jugoslovanskih dobrovoljcev se je rodila misel, da se ob priliki prenosa kosti Zrinjskega in Frankopana v domovino imenuje eden izmed polkov z imenom teh narodnih mučnikov.

k K slavnosti prenosa kosti Zrinjskega in Frankopana v domovino je pripravljali odbor brzojavno povabil tudi Čeha in Poljake.

k Akademiki v Kranju prirede v nedeljo, 27. aprila pod pokroviteljstvom gospe Marije dr. Kušarjeve cvetlični dan v korist Akademskemu domu. — Veselični odsek S. Z. S. A.

k Veterinarjem! V Pragi se začno 28. aprila tečaj za višje semestrie, ki veljajo za redne semestre: sestavljena bo tudi začasna izpitna komisija za absolvente. Vpisovanje se vrši na dekanatu filozofske fakultete, Krakovska ulica št. 6, in traja do 5. maja. Kakor znano, odide skupni transport jugoslovanskih visokošolcev 28. aprila popoldne iz Ljubljane (Zagreba, Beograda), kateremu naj se pridružijo vsi veterinarji, ki nameravajo sedaj nadaljevati študije. — Potrebni denar naj se naloži v banki in da po njej nakazovati (Ljubljanska kreditna banka). — Akcijski odbor jugoslovanskih veterinarjev.

k Razpis službe železniškega zdravnika. Južna železnica razpisuje s 1. junijem t. l. službo železniškega zdravnika v Poljčanah. Kompetenti, ki morajo biti doktorji vsega zdravilstva in fizično sposobni za službovanje, naj v prošnjah navedejo, ako imajo že kako stalno mesto ter podajo izjavo, da bi v bodoče poleg železniške službe sprejeli kako drugo stalno mesto le s privoljenjem južne železnice; priložiti je treba krstni list, domovinski list, curriculum vitae s pričevali o študijah in dosedanjem službovanju. Nasloviti se morajo prošnje na administrativno ravnateljstvo na Dunaju ter oddati oziroma poslati do 5. maja t. l. posrednemu oddelku obratnega nadzorništva južne železnice v Ljubljani (Vojaška ulica). Sanitetni okoliš železniškega zdravnika v Poljčanah obsega progo od čuvajnice št. 462 do čuvajnice št. 479. Letna plača znaša 636 K. Obratno nadzorništvo v Ljubljani daje vsa nadaljna pojasnila.

k Poštna vest. Pri poštne uradu Ivanjkovci se je otvorila dne 17. aprila t. l. telefonska centrala z javno govorilnico v vodu 4158 za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

k V Ptuj je umrla gospa Katarina Unar, mati gospe Marije Pogačnikove, sod. nadoficijala soproge v Ljubljani.

k Vse službujoče farmacevte, visokošolce in aspirante v področju narodne vlade za Slovenijo pozivljamo tem

potom, da se zanesljivo udeležijo stanovskega sestanka, ki se vrši v nedeljo, 27. t. m. ob 2. uri popoldne v salonu gostilne Mrak v Ljubljani, Rimska cesta. Dožnost, ki jih ima vsak do svojega stana in pravice zanteve, ki jih sme staviti za svoje naporno delo, naj privedejo slehernega farmacevta na sestanek!

k Hrvati za bedno deco. Na Hrvatskem in v Slavoniji vživa gostoljubje 16.618 otrok, in sicer 2081 iz Istre, 1640 iz Dalmacije, 12.406 iz Bosne in Hercegovine in 491 iz Slovenije.

k Prebivalstvo v Sarajevu. V Sarajevu je 24.315 mohamedancev, 21.258 katoličanov, 11.043 pravoslavnikov, 7913 židov, ostalih 739. Skupno torej 65.268 prebivalcev.

k Prepovedan pogreb. Iz Pehlina v Istri poročajo o nasionem činu italijanske kulture: Pogrebni spreved je šel na pokopališče, ki ga loči od kraja demarkacijska črta. Spreved so ustavili karabinerji ter pustili preko demarkacijske črte samo krsto in duhovnika. Šele po dolgem prerekanju se je posrečilo župniku izposlovati dvema najbližjima sorodnikoma pokojnika dostop na pokopališče. Kako so bili ogorčeni pobožni kmetje, ne pomislijo Italijani.

k Nova sladkorna afera v Novem Sadu. Iz Novega Sada poročajo, da je uradnik kmetijskega oddelka Branko Sudarski na prigovarjanje tajnika trgovske zbornice v Novem Sadu Dušana Sekuliča ponaredil izvoznico za 10 vagonov sladkorja, s katero si je prekrbel belgrajski trgovec Branković 3 vagone sladkorja iz sladkorne tovarne v Červenci. Sekuliča in Sudarskega so zadržali, proti Brankoviću pa je uvedeno sodno postopanje.

k Grško olje za Srbijo. Ministrstvo za trgovino je nabavilo za Srbijo večjo količino grškega olja, ki je zdaj dospelo v Cruž. Olje bodo kmalu prepeljali v Srbijo. Baje ga je stointrideset tisoč kilogramov.

k Poplave na Hrvatskem. Na Hrvatskem so stopile reke Kolpa, Korana, Mežnica in Dobra preko svojih bregov, da stoji pod vodo cele pokrajine pri Karlovcu in v Baniji. Ves Karlovec je pod vodo. Do sedaj se ni zgodilo še večjih nesreč vsled tega. Od l. 1895 ni bila voda tako visoka, ko ravno to leto. Tudi pri Sisku je voda poplavlila pokrajine, ki so videli ko velika jezera.

Iz Ljubljane.

1 Koncert ruske umetnice Minje Tomšinske jutri v soboto dne 26. aprila v Unionski dvorani obeta velik umetniški užitek. Tomšinska je rojena v Londonu, kjer so njeni starši več let živeli. Učila se je pri svojem očetu, pozneje pri dr. Brodskem v Manchesteru. Pred izbruhom vojne se je učila pri slavnem Hubayu na akademiji v Budimpešti, po izbruhu vojne je bila kot angleška podanica s celo rodino v Budimpešti internirana. V teh letih se je učila pri slavnem violonistu Bronislavu Hubermanu. Ocene o njenem koncertu obeta umetnici

krasno prihodnost. Ocene trdijo, da je Tomšinska, dasi mlada, vendar zelo zrela umetnica. Občudujejo mogočno igro, muzikalnost, čustvovanje in visoko stopnjo tehnike. Na vsak način zasluži veliko pozornost. Koncertirala je v Zagrebu že dvakrat z prav fenomenalnim uspehom, sedaj je objavljena, da bo koncertirala tudi v raznih srbskih mestih, Beogradu, Nišu, Sarajevu itd. Priporočamo občinstvu, da obišče ta koncert.

I Ptenos Zrinskega in Frankopana. Danes, v petek, dne 25. aprila ob pol 6. uri zvečer bo v Matici Slov. sestanek zastopnikov ljubljanskih društev, ki se mislijo udeležiti prenosa Zrinskega in Frankopana v Zagrebu. Društva naj pošljejo na sestanek svoje zastopnike.

I Cvetlični dan, ki se vrši jutri popoldne in v nedeljo dopoldne pod protektoratom ge. dr. Brejčeve in ge. dr. Tavčarjeve, naj omogoči predvsem zagrebški akad. mezn, da podpira še v naprej naše visokošolce — mlade inteligente, ki se v teh težkih časih pripravljajo za svoj poklic. Želimo, da se bo ljubljansko občinstvo kakor vedno, tudi to pot izkazalo s svojo ludomilostjo! Kdor pa hoče združiti še prijetno s koristnim, naj se pa udeleži še plesa, ki ga priredi dijaški odbor v nedeljo ob osemih zvečer v gornjih prostorih Nar. doma. Vstopnina 10 K za osebo. Za zabavo in dobro postrežbo je poskrbljeno.

I Upokojeno tobačno delavstvo ima shod to nedeljo, 27. aprila ob 3. uri popoldne v Ljudskem domu, v ma'i dvorani. II. nastr.

I Predavanja. Naznan'amo, da predava g. ravnatelj dr. Jos. Mantuani o narodni noši v ljubljanski okolici in na Goreniskem v ponedeljek, 28. aprila, ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma, in g. dr. Ivan Pintar o moderni in higijenični kosmetiki v sredo, 30. aprila, ob 8. uri zvečer istotam. Vstopnina 1 K.

I Zveza trgovskih nastavlencev pozivlja vse one člane, kateri še niso vzeli moke, da pridejo isto iskat ob uradnih urah, to je od 7. do 7. ure zvečer v društveno pisarno.

I Zadruga krojačev v Ljubljani ima v nedeljo, dne 27. aprila 1919, točno ob pol deseti uri dopoldne svoj redni zadrugi shod v verandi hotela »Union«.

Repertoar narodnega gledališča.

Drama.

25. aprila, petek: Zaprto.

26. aprila, sobota: »Moč teme«.

Abon. C 50.

27. aprila, nedelja, popoldne: »Krojaček junaček«. Abon. B 48.

28. aprila, ponedeljek: »Veriga«, popol., akademiki. Izven abon.

Opera.

25. aprila, petek: Zaprto.

26. aprila, sobota: »Ugrabljen Eve-
lina« in »Pagliacci«. B 2/49.

27. aprila, nedelja: »Slovaška prin-
ceska«. Izven abon.

28. aprila, ponedeljek: Zaprto.

Ministrska kriza v Beogradu?

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Be'grad, 25. aprila. »Večerne Novo-
sti« javljajo, da se bo pred sestankom
narodnega predstavništva še izvršila

ministrska kriza. Izstopila bosta dva
ministra.

Naše železnice.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Belgrad, 25. aprila. V ministrstvu
železnic se vrše priprave za popo'no
preuredbo železniškega prometa v dr-
žavi SHS. Ozkotirne železnice se bodo
zenačile z normalnotirnimi, nabavili
novi vagoni in lokomotive. Poklicani so

k sodelovanju poleg domačih strokov-
njakov francoski in nemški inženjerji.
Zgradile se bodo nove ladje za promet
na morju in po rekah ter nove želez-
niške postaje.

Poverjenik za agrarno reformo v Sloveniji.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Zagreb, 25. aprila. Minister za agrar-
no reformo dr. Franjo Poljak je imeno-
val dr. Friderika Lukana za glavnega

poverjenika za agrarno reformo v Slove-
niji.

Ljudska vojska v Vojvodni.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Novi Sad, 25. aprila. Na velikonočnem
zborovanju je sklenil odbor za organizacijo
ljudske vojske (milice), da se pozovejo v
ljudsko vojsko možiki od 20 do 45 leta. Od-
bor hoče vplivati na prebivalstvo, da se
prostovoljno odzove pozivu. Ustanovljen je

poseben agitacijski odbor. Osobito se po-
zivljajo v ljudsko vojsko cni, ki se v teku
svetovne vojne najmanj trpeli. Odbor po-
zivlje oblast, naj proglasi preki sod zoper
tiste elemente, ki hoče'o pleniti.

Politična kronika.

p Kaj je govoril Wilson? Reuterjev
urad od 24. aprila poroča: Predsednik
Wilson je izjavil danes: Vo'na je bila kon-
čana s tem, da so ponudili Nemčiji premir-
je, ki naj bi se opiralo na gotova jasno de-
finirana načela, ki bi prinesla novo ured-
bo po pravici in pravičnosti. Na tej pod-
lagi se je mir z Nemčijo ne samo koncedi-
ral, temveč tudi formuliral. Na tej podlagi
se bo izvedel. Ne moremo zahtevati od ve-
likega občestva velesil, da se predlaga in
sklene mir z Avstrijo v državah, ki so prej
tvorile Avstro-Ogrsko monarhijo, na pod-
lagi pravice, in v državah balkanske sku-
pine po drugačnih načelih. Pri ureditvi mo-
ramo v onih delih Evrope uporabljati ista
načela, ki smo jih uporabljali v miru z
Nemčijo. Inicijativa za mir je bila izvede-
na z izrecnim priznanjem onih načel. Na
njih mora sloneti vsa zgradba miru. Ako
naj se obdrže njegova načela, mora biti
Reka izhodišče in izhod in vhod za trgo-
vino ne Itali'i, temveč deželam severno in
severovzhodno od luke, namreč Ogrski,
Češki, Romunski in državi nove jugoslo-
vanske skupine. Brezdvomno Reka zaradi
tega ni bila sprejeta v londonskem dogo-
voru, marveč priznana definitivno Hrva-
tom in vzrok, zakaj je v londonskem dogo-
voru določena črta okrožala mnogo oto-
kov vzhodne obale Jadranskega morja in
oni del dalmatinske obale, ki je najbolj od-
prt proti temu morju, ni bil ta, ker se na-

hajajo na teh otokih in na tej obali pone-
kod občine italijanske narodnosti in tradi-
cij, temveč brezdvomno in poglavitno ta
vzrok, ker je smatrala Italija za potrebno,
imeti med prelivi vzhodne Adri'e oporišče,
da bi zavarovala svoje obale zoper nov na-
pad Avstro-Ogrske. Toda Avstro-Ogrske
ni več. Predlagalo se je, naj se utrdbi,
zgrajene tam po avstrijske vladni razrušijo
in trajno razdenejo. Med novimi načrti ev-
ropskega reda, ki ima svoje središče v zve-
zi narodov, je tudi ta, da nova ureditev ne
prepušča nobenega napada. Ni se treba
bati, da bi nepravilno postopali z neod-
nimi italijanskimi prebivalci, kjer bo dano
zadostno jamstvo z mednarodno sankcijo
za enako ravnanje z vsemi nacionalnimi
manjšinami. Izkratka, vsako te ureditve se
tičeče vprašanje se vidi sedaj v drugačni
obliki, pridobljeni ravno po zmagi, za ka-
tere je Italija žrtvovala toliko imovine in
krvi. Italija je s štirimi drugimi velesilami
postala glavni porok za novo ureditev, pri
čije ustanovitvi je igrala jako častno vlogo.
Do konca istrskega poluotoka je dobila
svoje prirodne meje, z vsemi velikimi raz-
vodji, med katerimi je Trst, Reka in vsi
krasni kraji, s katerimi je priroda obla-
darila veliki poluotok, na katerem se je v
teku stoletij odigrala slavna zgodovina
rimskega naroda. Njena edinost je zopet
obnovljena, njene črte se raztezajo do zi-
dov, ki tvorijo njen prirodni branik. Italiji
je na ponudbo živeti med prijatelji in raz-
vijati proti pravkar osvobodnim narodom

onostran Adrije odlične vrline, namreč velikodušnost, prijazno generoziteto in več o hubezen do pravičnosti kakor do interesov.

p Wilsonov nastop je podlaga za novo upanje. Agence Havas poroča uradno: Italijanski delegati so tukaj imeli posvetovanje. Orlando je izjavil, da odpotuje jutri iz Pariza. Bižnji odhod italijanske delegacije iz Pariza je senzacija današnjega dne. Je to dogodek, ki razžene blok dosedanje entente. Doslej vsaj oficijelno veljavne smerice za zgraditev miru so povsem zabrisane in zmedene. Znana je predzgodovina konflikta med zavezniki, ki se je končno tako kritično priostiril v jadranskem vprašanju, osobito v zahtevah po Reki. Nasprotna so bila takorekoč organiska. Stala je misel narodnostnega imperializma nasproti načelom o miru absolutne pravičnosti, v odločilni stadij pa je krizo pomaknila danes objavljena Wilsonova nota, v kateri se poglavar ameriških držav na zelo odločen in politično kakor tudi moralno kaj simpatičen način priznava k misli stroge pravičnosti kot edini direktivi pri mirovnih posvetitvah. Čeprav so Wilsonove besede sedaj ententi zadale tako hud sunek, vsebujejo za nas tolažbo in podlago za novo upanje. Kaj nameravajo Italijani s svojim tako demonstrativnim korakom in kaj merijo, da bodo z njim dosegli, to se sedaj še ne da presoditi. Vsekakor bi bila misel strašna, ako bi se morali sprijazniti z možnostjo, da vojne grozote na novo vzplamte. Ako misli Italija na odkrit in nasilen prelom z Jugoslavijo, naj pač pomisli, da utegne med nasprotniki najti tudi ostalo entento. Sicer pa bi bilo ententi lahko Italijo izpametovati z gospodarskimi in finančnimi presijami. Veliko vprašanje je torej, jeli Italija v resnici povsem osamotena, ali pa nima morda njeno sedanje položanje gotovega ozadja in gotovih podpornikov. Na vsak način so v Parizu kocke padle.

p Zborovanje internirancev v Belgradu. Interniranci v Belgradu so imeli zborovanje, katero je bilo zelo številno obiskano. Sklenili so poslati vladi petico, v kateri prosijo vlado, da naj takoj objavi listi do sedaj poznanih konfidentov v Srbiji in jih javno ožigosa. Ustanovi naj takoj poseben odbor, kateremu se bodo pridružili interniranci, da bodo poiskali še neznane konfidente, ki naj se jih za zločinsko delo zakonito kaznuje. Slednjič, vlada naj preišče vse dokumente okupacijskih oblasti, da se ugotovi, zakaj je bil kdo interniran in kdo so bili konfidenti.

p Vatikan je za nevtralizacijo Palestine. Kardinal Gaspari je izjavil, da je najmanjše, kar zahteva Vatikan v palestinskem vprašanju, da se proglasi Jeruzalem in Sveta dežela za mednarodno last.

p Palestina neodvisna pod protektoratom Anglije. Javljajo, da bo postala Palestina neodvisna država pod protektoratom Velike Britanije.

p Bivši car Ferdinand želi na čehoslovaško. »Narodni listi« poročajo, da se je car Ferdinand naveličal svojega bivanja v Koburgu in je prosil, če bi se smel preseliti v čehoslovaško republiko. Ni še znano, če bodo njegovi želji ustregli.

p Koliko je bila vrdeca avstrijska statistika. Uspeh ljudskega štetja po narodnosti, ki se je izvršilo v zadnjem času po nekaterih mestih na Moravskem, dokazuje, kako nepravilni so bili prejšnji uradni podatki o številu prebivalstva posameznih narodnosti, ki so izpremenili resnično razmerje češkega in nemškega prebivalstva na škodo Čehom. In navedene primere števila pripadnikov posameznih narodnosti po štetju pred 28. oktobrom 1918 ter po 28. oktobru istega leta je ob enem videti, kako težak germanizacijski pritisk je vladal na Moravskem za starega Slovanom-krivičnega režima.

	Pred 28. oktobrom		Po 28. oktobru	
	Čehov	Nemcev	Čehov	Nemcev
Brno	41.943	81.617	70.843	40.120
Olomouc	8.030	13.253	14.500	6.475
Mor. Ostrava	13.349	17.299	20.414	9.247
Privoz	5.146	8.156	8.41	5.229
		(2.868 Poljakovi)		
Breclava	3.639	4.600	5.358	2.439
H. Hradec	3.17	1.726	5.0	750
Cernovce	1.355	1.612	1.700	1.500
Komárov	800	1.044	1.100	1.040
Novosadi	732	1.437	1.179	1.234
Čadca	131	1.106	486	1.054

Tudi Slovanov je veliko več kakor je kazala avstrijska uradna statistika. Koliko koroških, štajerskih in primorskih Slovencev je bilo štetih za Nemce oziroma za Italijane! Nemška in madžarska sraka sta se v bivši Avstriji pač ponašali s tujim perjem. V bodoče bo pa taka narodnostna sreča zemlje lačni Lahon, ki nam hoče iztrgati milijon Slovencev in Hrvatov. A prišel bo dan, ko bomo tudi laški sraki vzeli, kar je našega. Prej ne bomo mirovali.

Po svetlu.

s Aleksander Petőfi, največji madžarski pesnik, se je pisal po očetu Petrovič. Njegov oče, po poklicu mesar, je bil evangelijski Slovák, pa tudi mati mu je bila Slovakinja. Njeno dekleško ime je bilo Marija Hruzova iz Lušnega. Aleksandra Petőfija je poučeval in slovaški birmal Jan Kolar. Ker je zgodaj zapustil šolo, je bila njegova šolska izobrazba precej pičila. A po svoji veliki nadarjenosti se je pozneje povzpел do največje slave. Opeval je v prelepih pesmih ljubezen in domovino, za katero je gorel in šel v boj l. 1849. Padel je v bitki pri Feheregyhaza v 31. dan meseca julija rečnega leta. Nekatera njegova dela so že poslovenjena (»Krvnikova vrv« v Več. Listu in dr.) Petőfi je dejal, da se noben genij ne izgubi.

s Koliko pojedjo pajki? Sir John Lubbock, ki je znan po svojih preizkusih z mrčesom, je dognal s celo vrsto poizkusov in opazovanj, da pojedjo pajki (in sicer eden najmanjših svoje vrste) neizmerno množine hrane. Če bi imel človek toliko pouziti kakor pajek, bi moral spraviti na dan pod streho par volov, deset prešičev ter tri do štiri sode rib. K takemu zaključku pride, če primeramo človeka s pajkom po teži in kar sne. — V primeri s pajkom človek res malo potrebuje, v vojski, žal, pa še te trohice ni imel. Pa ek bi rekel, da je človek imeniten lakotni umetnik.

s Ruska carska rožina je dospela na princezine otoke. Iz Carigrada javljajo: Ru-

ska carica mati, veliki knez Nikolaj Nikolajevič in več drugih članov bivše carske rodbine, ki so se bili izkrcali v Jalti na angleško križarko »Marlborough«, so prispeli na princezine otoke. Carica mati se bo odpeljala dalje proti Kopenhagenu.

s Turška sodba. Nekoč je ukradel Turk kristjano krznarju na sejmu kozuh. Krznar je kmalu dohitel tatu, dobil drugega Turka za pričo pa ga je pel al na sodnijo. Sodnik je vprašal tatu: »Ali si ti tisti lopov, ki je ukradel kozuh?« — »Da, gospod sodnik, jaz sem ga.« — »Da ne boš več kradel, jih dobiš petindvajset na zadnjo plat.« Na to se obrne h krznariu in ga vpraša: »Djaur, kaj je tebi ukradel kozuh?« — »Da, gospod sodnik, meni!« — »Da boš v bodoče bolj pazil, jih dobiš dvajset.« Pričo je vprašal: »Ali si videl tatu, ki je djauru kozuh ukradel?« — »Da, gospod sodnik, na svoje lastne oči sem ga videl!« — »Dobro! Da se ne boš več mešal v reči, ki ti nič mar ne gredo, jih dobiš petnajst. A meni,« je pristavil turški sodnik, »ostane ta kozuh za sodnijske stroške.«

s Nenavadna skromnost. Francoski kralj Ludovik XI. je počevoval po velikem bogatašu znatno premoženje. Peklical je svoje dvornike ter je obljubil pokloniti velik del od nepričakovane dedščine onemu, kateri je najboljšo opravil službo. Oglasilo se je mnogo pohlepnihih dedičev, število slug je neobičajno naraslo. Edino stari, zvesti Morvilliers je tiho na strani stal, kakor bi se obljuba n'ega ne tikala. »Kaj ti ne želiš plačila?« ga je nekoč vprašal kralj. »Sire«, je rekel kancelar, »ne vem, če sem zaslužil vse dobrote, ki mi jih je Vaše Veličanstvo že naklonilo, saj je že teh toliko! Kako naj torej želim novih?« »Ravno zato je vsa dedščina tvoja. Vsi drugi so našli toliko zaslug, da bi jih sam Krez ne mogel poplačati.« Je dejal kralj ter podaril skromnemu Morvilliersu dedščino.

s Nerod. Učitelj vpraša: »Kaj je napravil ta grozovilec?« — »Dal je zažgati meso Rim in da bi bolj gorelo, je ukazal vreči v ogenj slamo, smolo, žveplo, na tisoče kristjanov in več drugih takih reči, ki se rade vnamejo.«

s Emir — T. W. Lawrence. To je prvi Evropejec, ki je (sredi zasiug v službi šerifa Fayeala v Arabiji) dobil ta naslov. F. W. Lawrence je zelo mlad človek; pred vojno je učil zgodovino v »College Magdalen« v Axfordu.

s Hardenberg je bil znan pri dr. zavnik (1750 — 1822). Učitelj vpraša učenca, kaj ve o njem. Učenec pripoveduje in reče nazadnje: »Ko je Hardenberg umrl, ga ni nihče več poslušal.«

s Najdeno truplo. Truplo umorjenega saškega vojnega ministra Neurunga so našli v reki Labi med Tergejem in Wittenbergom.

s Koliko plačajo ameriške trgovine za inserate. Velika privlačna sila ameriških trgovinskih podjetij, ki je skoraj vsemu svetu znana, ima — kakor trdi narodni gospodar N. Delwar — svoj vzrok v obilnem inseriranju v časnikih, ki so polni inseratov. Zanimive so nekatere številke, ki so jih prinesli razni trgovski strokovni listi po

Delwarovi statistiki. Tako n. pr. so prejeli neveroški dnevniki v enem letu za dnevne inserate od tvrdke »Siegel, Cooper in dr.« ki je največja trgovina v Novem Yorku, 2 miliona, od tvrdke »Wanamaker« pa dva in pol milijona kron. Trgovsko podjetje R. H. Maey in dr. je inseriralo v enem letu za tri in pol milijone kron. To podjetje je imelo v enem letu prometa za 300 milijonov kron. Nekatere ameriške trgovine imajo cele regimente uslužbencev za časniško reklamo. Razentega je razpisana posebna nagrada za onega, ki si izmisli kakšno novo dobro reklamo. Reklama je v ameriškem trgovskem svetu sploh velike važnosti, saj se imajo pa tudi mnoge ameriške trgovine za svoj uspeh samo vztrajnemu inseriranju zahvaliti.

s Neznani dobrotniki. Dežela najrečjega nasprotstva je Anglija. Bogastvo in revščina, največje samoljubje in najplemenitejša radodarnost, to tik drug poleg drugega. Razen neštevilnih bolnic, nastalih in vzdrževanih iz zasebnih sredstev, je tam polno plemenitih tihih dobrotnikov, ki delijo darove na plemenit način, neimenovani in nepoznani, čisto na skrivnem. Pod imenom »Chanceyeva oporoka« se naprimer skriva človekoljub, ki razdeli vsako leto 480.000 kron na one rodbine, kojih reditelji so umrli vsled kake nenadne nesreče. V Londonu, Liverpoolu, Dublinu in Glasgovi so pisarne, kjer je nastavljenih nekaj pisarjev in en blagajnik. Če naznanijo v pisarno kako nesrečo, plača blagajnik vdovi ali najstarejši hčerki ponesrečenega na teden 24 kron. Veliko, če vzamemo predvojno vrednost! To vsoto plačujejo dve leti, če obitelj sama preje ne odkloni nadaljnega izplačevanja. Odkod denar prihaja, tega ne vedo niti nastavljenici v pisarnah, pa jim je tudi prepovedano poizvedovati o tem, sicer jih takoj odpustijo. Od časa do časa pregledajo trije nadzorniki knjige v pisarnah, ti vedo, odkod prihaja denar, a nobeden nič ne pove. — Drug skrivnostni dobrotnik se skriva v imenu »Pomoč za mornarja«. On pa pošilja svoje prispevke brez vsakega pomočnika in izda vsako leto 120.000 kron družinam mornarjev in ribičev. Stotine pomorščakov, kojih obitelji so prišle v stisko, medtem ko so bili oni na morju, poznajo pisemski ovoj in pa listek s podpisom »pomoč za mornarja«. V par tiskanih besedah je napisana prošnja na naslovljenca, naj sprejme priloženo vsotico, večinoma 24 do 120 kron. Navadno pride ta vsota potem vsak teden, dokler mornar ni spet doma. Te pošiljatve nosijo poštni pečat vseh večjih angleških mest. Najbolj nerazumljivo pri celi stvari je to, kako da zve skrivnostni pošiljavec, da je obitelj v stiski in pa kdaj da pride mož domov; kajti kakor hitro je ta doma, takoj prenehajo pošiljatve. — Nobena dobrodelna ustanova v celi Angliji pa niti od daleč ne naredi toliko dobrega kakor skrivnostna »družba belega križa« v Londonu. Njen namen je nadvse lep, tristo sposobnih revnih dečkov hoče iz-

obraziti za inženjerje, tehniko, boljše rokodelce itd. Dečki, ki jih morata priporočiti dve zanesljivi osebi, dobivajo tekom svoje izobrazbe popolnoma zastoj obleko, hrano in pouk. Stroški znašajo vsako leto najmanj 530.000 K. To vsoto daje neznan dobrotnik, ki okoli štirideset let in niso še dognali njegovega imena. — Drugega skrivnostnega plemenitega dobrotnika, pod imenom »Pendennis«, blagoslovlja marsikak angleški duhovnik, oziroma njegova obitelj. — Na Angleškem so duhovniki ženijo. — Ima navado, da pošilja po pošti denar duhovnom, ki so prišli v stiske po boleznih ali sicer — oziroma njihovim rodbinam. Pošiljatev znaša zmiraj bankovec ne pod 120 kron s podpisom »Pendennis« in z označbo vsote. Tudi v tem slučaju je uprav čudovito, kako morejo zvedeti za stisko dotičnega, ki jo vendar skoro zmiraj tako skrbno skriva. Saj je take ljudi vendar sram. — »Narodni požarni sklad« se imenuje ustanova neznanega človekoljuba, ki je pomagala v Londonu in Manchesteru že stotinam revnih družin, ki so po ognju zgubile vse svoje premoženje, v najhujši stiski. V osmih letih je splačal neznanec pogorelcem 2.300.000 kron, vsako leto 288 tisoč kron. Oskrbniki, ki izplačujejo podnove, ne vedo, kdo je ta dobrotnik, oziroma trdijo, da ne vedo.

s Temperament »četverice«. »Le cri da Paris« študira razne temperamentne »četverice«. Clemenceau ima velik ugled; Orlando da je strog; Wilsona ni mogoče dognati, pa naj se smeje ali jezi; samo Lloyd George ima vedno vedro lice in je dobre volje, in to zato, ker on edini vidi vse optimistično in misli, da bo vse dosegel s prijateljskim sporazumom. V razgovoru je neprodiren in umetnik je v načinu, kako zavrača pogovor na drugo snov. Neka dne ga je n. pr. vprašal nek angleški časnikar: »A Danzig? Kaj boste odgovorili Padarevskemu?« — »Padarevski? Padarevskega sem slišal v Londonu. Bože, kako ta človek čudovito igra na klavir!«

s Zgledi izrednega spomina. Može je izrednim spominom so redki, zato pa tembolj slavni. Odlični rimski zgodovinar Salust je znal na pamet celega Demostena, Mitridates, pontski kralj, je umel in govoril 22 jezikov svojih narodov, kardinal Mezzofanti, kustos vatikanske knjižnice, je govoril 58 jezikov. Cir je poznal vse svoje vojake tudi po imenu. Kakor izpričuje Ciceron, je znal Temistokles vsa imena svojih sodržavljancev. Seneka je mogel ponoviti 2000 besed, ki jih je prej slišal, v istem redu, Italijan Mirandola je lahko ponovil 1000 besed. Calov, učeni evangelijski teolog, je znal celo sveto pismo. Italijanski filolog Julius Caesar Scaliger se je naučil v treh tednih vsega Homerja. Prebral je 100 latinskih verzov, pa jih je ponovil na pamet, ne da bi besedico izpuštil. Škotski prosjak Alick je znal celo sveto pismo in je vedel pri vsakem še manjšem odlomku, v katero poglavje in v kateri verz spada. Italijan Icandi je na pamet napravil račun s 24 številkami. Golovin, ruski pisatelj, pri-

poveduje, da je nek adjutant Katarino II. umel cel koledar na pamet. O tem se je prepričal knez Potemkin, ki tega izprva ni hotel verjeti. Poklical ga je torej k sebi in ga je nadrobno izpraševal svetnike vsakega dne. In adjutant mu je naštel vse svetnike božje celega leta.

s Nenavadno prerokovanje. Slavna francoska kraljica Katarina Medicejska je bila praznoverna gospa ter je živela na svojem dvoru celo vrsto čarodejev, astrologov (zvezdogledov) in prerokov prihodnosti, ljudi, ki so dobro umeli izkoriščati svojo praznoverno kraljico. Kraljica je bila najbolj naklonjena Kozmu Ruggieriju, klativiteškemu Italijanu iz Florence. To vam je bil šarlatan in prekanjen slepar, ki je s svojim prerokovanjem kraljico kar očaral. Kraljica mu je do pičice vse verjela in je bila trdno prepričana, da se mora slednje njegovo prerokovanje izpolniti. Ko ga je nekoč vprašala, katero ime je usodno za njeno življenje, tedaj je pogledal astrolog v zvezdnato nebo in dejal: »Saint Germain.« To je bilo ime svetnika, ki mu je bil posvečen samostan nedaleč gradu Tuilerij, kjer je kraljica bivala. Prestrašena kraljica je precej zapustila Tuilerije in zidala drugo palačo, ki je stala tudi blizu saintgermainskega samostana. Preselila se je v oddaljeni kraj in celih štirinajst let se ni nikamor genila, da bi z usodnim gradom ne prišla v dotiko. Ko je preteklo štirinajst let, je nevarno zbolela. Vsi zdravniki so dvomili, da bo še ozdravela, samo ona je še trdno upala, da ne bo umrla. Saj ni bilo tukaj vendar nič in nikogar, kar bi se glasilo enako s tem groznim imenom, ki ji je prizadelo toliko strahu. Kljub temu je poklicala, seveda največ, da bi svojo okolico pomirila, duhovnika, ki jo je izpovedal in previdel s svetotajstvi. Ko je duhovnik že odhajal, ga je vprašala kraljica po imenu. »Moje ime je Saint Germain, kraljevska Milost, je odgovoril duhovnik. Kraljica je omahnila v blazine, prestrašeni izpovednik je skočil k njej, a kraljica mu je izdihnila v naročju. Ta dogodek je zgodovinsko dokazan. Ali bilo je to le usodno naključje. Zakaj ko je čez leta čarodej Ruggieri umrl, je proglasil na smrtni postelji vse svoje prerokovanje in črne umetelnosti za navadno laž in sleparstvo, a sebe samega za človeka, ki ni veroval ne v Boga, ne v hudiča. Zaraditega so njegovo truplo po tedanjih običajih obesili.

s Turški finančnik. Finance so bile na Turškem zmiraj slabe in ni ga bilo človeka, ki bi bil mogel pomagati. Vsi dohodki so zginiti v večjih in manjših žepih in le malo je priteklo do namenjenega mesta. Ta podkupljivost se je raztegnila po cellem Balkanu in opazuje jo, kakor hitro zapustiš zadnjo štajersko postajo. Zagreb je že poln turške podkupljivosti in dalj ko greš, več je je. Pred več leti je pripovedoval neki ruski časopis sledečo zanimivo dogodbo v označenje tedanjih turških razmer.

Poleti 1853 je bil Carigrad preplavljen s papirnatim denarjem. Tamošnji evropski trgovci so imeli vsled tega veliko škodo, in so prosili svoje konzule, naj pomagajo. Konzuli so se pritožili pri finančnem ministru; ta je naročil policiji, naj zadevo ener-

gčno preišče, in kmalu so dobili ponarejalce denarja, tolpo dvanajstih oseb, z vsemi njenimi aparati in že narejenim papirnatim denarjem. Zločince so zaprli v ječo, s tem je bilo pa dosti, kajti stvar so zasledili, bila je ončana in na zločince so pozabili. Konfiscirani denar so pa spravili v finančno ministrstvo in ga tam shranili.

Čez več let je pa finančnemu ministru enkrat zelo slaba predla, moral je plačati nekoga evropskega trgovca, pa ni imel nič vinarja v blagajni. Trгоvec, ki so ga bili tolažili že dolgo časa, je grozil s škandalom. Kratkoterminalno, minister je plačal trgovca z onim konfisciranim ponarejenim denarjem. Trгоvec je spravil denar seveda v promet, kmalu se je pojavilo isto zlo kakor pred leti. Sedaj so se spomnili konzulji zaprtih tičev in zahtevali so od justičnega ministra, naj jih postavi vendar enkrat pred sodišče. Ta je bil takoj pripravljen določiti je dan za obravnavo in je priskrbel finančnika, naj pošlje spravljene denar. Denar je prišel in začel se je proces. Kdo se je pa bolj čudil kakor državni pravnik in pa sodišče, videč, da je domnevani ponarejeni denar pravi in ne ponarejen. Finančnemu ministru se je bila namreč med tem zopet blagajna napolnila in poslal je sodišču pravi denar, že zato, da je sam odvalil od sebe sum. Zločince so morali seveda izpustiti, ker ni bilo nobenih dokazov več. Res, prav po turško!

Ljubljana v laški luči.

(Konec.)

Naši ministri in mala Jugoslovanka.

Jugoslovanski vodnik mi je pripovedoval, da mu je v Ameriki umrl ded in mu zapustil dedščino 2 milijonov (kdo je ta otrok sreče?). Dohodki štirikdoletnih vojnih let, združeni z obrestmi, morajo tvoriti ob sedanjem nizkem kurzu krone velikansko številko. Če se pa mojemu Ciceronu ne posreči takoj odpotovati v Ameriko, v deželo dolarjev, le mogoče, da se bo krona dvignila in le mogoče, da adijo spekulacija! Enaki slučaj se v mojem življenju še niso pričeli in ne vem, kaj naj bi mu svetoval.

Dospeli smo na Kongresni trg. Sredi tega »trga« (a) je podstavek, na katerem je stal kip Radeckega. Revolucija je za ikonoklaste zlata doba. Na dnu vstaja bivša rezidenca zastopnika dunajske vlade, zdaj je rekvirirana, ne da bi se ranilo denarnice. V palači (misli deželni dvorec, ki so ga pa plačali kranjski žulji in ne Dunaji), ki ni brez lepote, so bile medzavezniške seje za aprovizacijo s 14. slovenskimi ministri.

Eden teh ministrov — tako mi je pripovedal član naše delegacije — je zapustil, ko se je v razpravi močno razgrel, svoj sedež in s skokom sedel na mizo. Čudna navada in če bi ne šlo za vladno osebo, bi mislili, da se je zgodilo to v kaki beznici.

Beznic in kavaren ne manjka v Ljubljani in povsod dobiš biljard, okrog katerega se gnetejo pri silno slabem pranju individui vseh razredov, po-

sebno častniki. Gospa vidiš malo, ostane ti le želja v boljše čase, da bi jih videl več.

Zgodilo se mi je, ko sem šel mimo neke kavarne v družbi z našim častnikom, da sem videl graciozno figuro, ki se je skokoma dvignila, stopila na cesto in tekla za nama. Bila je skoraj lepa. Ustavila nas je, se oprostila v boječi italijanščini in vprašala, ali ni morda došel v Ljubljano iz Trsta z misijo tudi neki tolmač. Oblečen bi moral biti civilno (srce mi je skakalo v prsih), toda v resnici je bersajterski častnik (srce mi je bilo zopet normalno).

Ni prišel, piccola jugoslava! Ne zaradi bolj od obleke, ki jo nosiš! — Klobuk s peresi, kolikega zla si očel?

Aprovizacija.

Iz seje mestnega aprovizacijskega odseka z dne 23. t. m. je poročati: Deželna vlada je nakazala mestni aprovizaciji od došlega vlaka amerikske masti in špeha po 1 vagon špeha s približno 7000 kg in 1 vagon masti. Nakazana mast in špeh nikakor ne zadostuje, da bi bilo omogočeno razdeliti maščobo vsemu ljubljanskemu prebivalstvu. Zato odsek sklone, naprositi deželno vlado, da odkaze aprovizaciji vsaj še 1 vagon masti, da bo omogočena razdelitev za celo Ljubljano na osebo po pol kilograma masti ali špeha. Razdelitev bo urediti potem na ta način, da dobe nekateri okraj špeh, dočim drugi okraj mast. Seveda bo cena špehu primeroma nižja od cene masti, da ne bo nihče prikrašan, oziroma oškodovan. Od prejema špeha, oziroma masti bodo izključeni člani železniških aprovizacij in Vojne Zveze, kar je tudi pravično, ker bodo imenovani dobili od svojih aprovizacijskih razdeljevalnic amerikske maščobe.

Prvi vlak koruze in pšenice, ki je bila nakupljena po aprovizacijskih nakupovalcih je dospela ravnokar v Ljubljano. Na mestno aprovizacijo odpadajoči del pšenice in koruze je bil oddan takoj v mline, da bo v nekaj dneh omogočeno mestnemu prebivalstvu razdeljevati cenejšo moko oziroma kruh, kot do sedaj. Tudi ostalo nakupljeno žito v Banatu pričakujemo v najkrajšem času v Ljubljani in je drugi vlak že v Osijeku, a ne more vsled transportnih težkoč semkaj.

Do srede drugega tedna se peče kot dosedaj kruh iz bele pšenične moke. Od srede naprej se bo 4 dni pekel kruh iz mešanice 20 odst. bele, 30 odst. ržene in iz 50 odstotkov koruzne moke. Hlebci bodo tehtali po 70 dkg in stane hlebec 1 K 40 v. Kakšen kruh se bo pozneje pekel, določi aprovizacijski odsek v prihodnji seji.

Največje pomanjkanje trpi Ljubljana na petroleju. Aprovizacija je ponovno posredovala pri deželni vladi, da dobimo petrolej. Deželni vladi je bilo do danes nemogoče preskrbeti petrolej. Zatrjuje se, da je petrolej že na potu iz Amerike v naše kraje, vendar pa nihče ne ve, kdaj da pride. Kakor hitro bo deželna vlada razpogala s petrolejem, aprovizacija takoj vse potrebno ukrene, da se oddeli Ljubljani, kolikor mogoče velike količine petroleja.

Velika brezposelnost v Ljubljani in zunaj grozi številni kategoriji stavbinskega delavstva, da bo brez zaslužka in s tem tudi brez kruha. Zvišanje mezd stavbinskega delavstva je povzročilo, da se je stavbeno delo znatno podražilo. Vsled tega ne dobe podjetništva nobenih naročil in ne bodo mogla zaposliti svojega delavstva. Deželna vlada bo morala na vsak način priskočiti na pomoč in preskrbeti delavstvu delo, ker od svojih mezdnih zahtev delavstvo popustiti ne more, če hoče živeti. Pričeti je brez odloga z državno zgradbo stanovanjskih hiš, ne samo vsled važnosti zgradb samih, ampak tudi vsled nujnosti, da se zaposli delavstvo in mu s tem omogoči življenjske pogoje.

Deželna vlada za Slovenijo se naprosi in pozivlja, da preskrbi čimprej po sklepu miru in odprtju mej dovolj manufakturnega blaga iz inozemstva, da se morejo osobito nižji sloji in fiksni nastavlenci primeren obleči blago, naj se odda prebivalstvu po kar najnižjih od vlade določenih cenah in se pri razdelitvi blaga ne sme noben stan protežirati na škodo drugega; komisija vseh strank naziraj pravilno razdelitev in se naj s primernimi odredbami osobito prepreči, da trgovci, ki bi prevzeli razprodajo, ne bi mogli zadrževati in zakrivati blaga in ga potem drugam prodajati po oderuških cenah. Pri določitvi maksimalnih cen ne smejo odločati nikaki ozirni na posamezne stanove n. pr. na trgovski stan, marveč se morajo upoštevati edinole koristi splošnosti. Enako je postopati tudi pri živilih, ki bi se mogoče oddala trgovcem v prosti razprodaji. Blago naj dobe le oni, ki imajo svoje lastne lokale, da se s tem omeji vsaka manipulacija z blagom in obenem omogoči tudi uspešnejša kontrola.

Odsek izreče tudi nujno zahtevo, da se mora najstrožje udržati vsa trgovina z živili in drugimi neobhodnimi predmeti tako glede cen, kot glede načina prodaje. V sumljivih slučajih je najvestneje uradno dognati nakupno ceno in prisvojeni dobiček. Proti vsakemu, ki bi si prisvajal nepostavne dobičke, je postopati najstrožje.

Za odpravo bolečin v hrbtu priporočajo zdravniki in nad sto tis. zahvalnih pisem Fellerjev bolečine hladeči Elsa-fluid. Vteranja in masaža hrbta s tem izbornim sredstvom učinkujejo hitro in dobrodejno. Velika priljubljenost tega preizkušenelega, bolečine hladečega sredstva je vzrok mnogih ponaredb. Vporablajte pa samo pristni »Elsa-fluid«. Naroča se pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elsatrg 245, Hrvaško. Predvojnne cene 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici stane kamorkoli le 19 K. Je najzanesljivejše in obenem najcenejše sredstvo ter ne more nobeno izpričati toliko priporočil. Kar je tolikim koristilo, mora biti dobro. Naročite zajedno Fellerjeve milo odvajajoče rabarberske Elsa-kroglice, 6 škatljic 9 K 50 vin. Izborni želodec krepeče odvajajo, zanesljivo učinkuje in ima prednost pred drastičnimi odvajili. — Omot in poština se računa posebej in najceneje. Čim več kdo naroči obenem, tem manj izda za poštnino. (va)

Povest o oveh zdravnikih.

Francosko spisal Louis Uibach. Prestavil (Dalie.)

Louis je poslušal očeta. Smehljal se je, kakor bi mu pritrjeval; pravzaprav je pa premišljeval, da je bila ta žena nekdanj cvetoč, vesel otrok, s katerim se je igral v parku.

Slišal je njen takratni veseli smeh, in poleg doktorjevih dolgočasnih psalmov je postavil v duhu vso poezijo pomladi in mladosti. Od časa do časa je potipal bolnici žilo. Nenadoma pa se je zbudil iz svojih sanj. Nekaj nepričakovane ga je prekinilo v njegovem premišljevanju. Silno, neenakomerno utripanje se je v njegovi roki polagoma pomirilo, tako da je komaj še čutil udarce žile. Oče Céret je sumil kaj podobnega, in zdelo se mu je pametno, da konča obisk. Potisnil je svoj stol nazaj, a Louis ni ničesar ne videl, ne slišal. Opazoval je drobno, shujšano roko grofice, kakor bi prosil te fine črte na njej, naj mu razkrijejo skrivnost.

»Hajdi,« je rekel doktor in lahno udaril s palico ob parket, »ali hočeš morda vzeti roko gospe s seboj in doma udobno študirati utripe njene žile?«

Olimpija je zardela in odtegnila roko. Louis pa, ki je bil preveč zamišljen, da bi ga moglo kaj spraviti v zadrego, je resno pozdravil bolnico.

»Torej že odhajate?« je vprašala gospa Fouchy.

»Moje vsakdanje delo se pričinja,« je odgovoril zdravnik.

»Kaj pa...« in grofica se je obotavljala.

»Kaj ste hoteli reči?«

»Gospod Céret, ker nismo v Parizu,« je odgovorila Olimpija z neko trdovratno odločnostjo, »zato ni tukaj nobene etikele in nikakih dozdevnih pravil spodobnosti, ki bi nas vezale in mučile. Vsled tega vam nekaj predlagam: Pojdite vi k svojim bolnikom, gospod Louis pa naj ostane tukaj.«

»Torej tété-à-tété!« je vzkliknil stari zdravnik, vznemirjen vsled tega predloga.

»In zakaj ne?« je prostodušno odgovorila gospa Fouchy, ne da bi povsila oči. »Gospod Louis ni prišel domov, da bi študiral. In jaz se bojim samote. Pogovarjala se bova, šla na izprehod, govorila o preteklosti, kajti midva sva zelo stara tovariša, in če bi se med vašo odsotnostjo počutila slabejšo, bom vendar imela oporo, svetovalca, učenjaka, ne, nekaj boljšega: prijatelja!«

Doktor je spučil obraz. Hlinil se je, kot bi bilo to povabilo nepristočno, v resnici pa ga je smatral za nevarnega njegovi lastni osebi.

»Hm, hm,« je mrmral z glavo majaje, »to ni kar tako.«

»O, ne odbijte mi prošnje!« je odvrnila Olimpija, »in vi, gospod Louis, recite vendar, da si v tako kratkem času še niste mogli napraviti jasne sodbe o moji bolezni. Jaz sem zelo bolna, mnogo bolj bolna, kot si vidva mislita. Torej dobro; vi ostane. Vi ne boste lehi doktor, ki bi najrajši videli, da bi umrla sama in zapuščena,«

na, pojdite hitro k svojim bolnikom, a glejte, da se pravočasno vrnete k večerji!«

»Kako ste kruti,« je ves potrjen rekel oče Céret, »a kakor vidim, se moram udati. A prosim, nikakih neumnosti! Predvsem mir in malo govorjenja! Louis!« je pristavil in pogledal svojega sina s tako zapovedovalnim pogledom, da je postal mladi mož ves pobit, »ti si mi odgovoren za vse. Saj nisi več otrok.«

»Ne bojte se, ljubi oče,« je odgovoril Louis s spoštljivo odločnostjo.

Gospod Céret je pozabil poljubiti grofici roko in je burno odprl vrata. Na pragu se je še enkrat obrnil:

»Ob tričetrt na šest se vrnem,« je rekel, kakor bi izgovoril grožnjo.

Olimpija in Louis sta imela lep jesenski dan pred seboj; ona, veseleča se zadnjih cvetic, on pa, hoteč nalančno proučiti njeno bolezen.

A nikar ne mislite, da je samota teh dveh dvajsetletnih src zbegala njun pogovor in da so se jim pričele tresti roke. Za Olimpijo je bil Louis Céret le mlad zdravnik z jasnim pogledom in poštenim nasmehom, poleg tega sin moža, ki ga je ljubila z nežno bojznijo. Mogoče je vplivala tudi nekaka praznovernost, da je smatrala tega ljubeznivega plemiča znanosti za onega nebeskega poslanca, o katerem je sanjala pri pogledu na žareče nebo, ne sluteča, kako nevarna je taka domišljija. Na obrazu mladega moža je bilo še vedno nekaj one svetlobe, s katero je obdajalo oni večer zlato solnce njegovo čelo. Poleg tega se je spomnila nekdanje otroške zaupljivosti, in tako nedolžna s svojimi dvajsetimi leti, kot v svoji prvi mladosti, se je brez preudarka in koketiranja zaupno naslonila na roko mladega zdravnika, s čistim hrepenenjem v srcu, da bi mogla vendar enkrat odložiti spokorno obliko bolezni in žalosti. Njen dobrikojoči se glas je iskreno prosil, naj jo reši in ozdravi, s svojim prijateljstvom in s svojo umetnostjo. Louis Céret pa je bil kakor dušni pastir; na njegovem čalu in v njegovih očeh je žarel tisti sveti ogenj junaka, ko se postavi prvič sovražniku v bran, ali spovednika, ko iznoveduje prvega človeka v svojem poklicu. Marljivi mladi zdravnik ni nikakor mogel hladnokrvno opazovati svoje bolnice, ne da bi se mu takoj vsilili spomini iz šole, predavanja profesorjev in uspehi njegovega lastnega učenja; vse je kazalo na usodopolni izid. S strastnim sočutjem v srcu in z najčistejšimi občutki je držal naš mladi zdravnik njeno roko v svoji. Če se je približal z ušesom njenemu srcu, je prebledel in jokal v srcu solze, ki jih je dolžnost nosušila v njegovih očeh. Ko je šel mladi, lepi par počasi in otožno po grajskih stopnicah in se izprehajal po dreveredih v parku, ni bil Amor tista moč, ki je stekla drugemu k drugemu. Olimpija se je bala smrti in je hrepenela, da bi jo rešil prijatelj njene mladosti, mlad mož, ki je

smatral svoje napore za pravilnejše od nazorov starega moža. Louis je hotel, da bi bilo njegovo prvo zdravljenje sijano; pazil je in študiral, in zasliševal grolico z radovedno resnobo; zahteval je račun od vseh muk in skrivnih solza uboge žene. Strašen sum se je vgnezdil v njegovo srce in ga ni več zapustil. Njegov oče je bil sicer spreten zdravnik, a njegov materializem, njegovo zaničevanje vseh duševno posredujočih vplivov, njegova zlobna ironija, vse to je podnetilo v sinovem srcu sveto jezo, ki je zahtevala zadoščenje ob prvi priložnosti. Stari doktor je videl v trpljenju mlade žene samo aneurysmus, ki je povzročal vse premočno kroženje krvi in ki ga bo nekega dne srčna napaka nenadoma ustavila. Louis pa je smatral to nepravilno delovanje organizma le za reakcijo moralnega trpljenja. Boječe je prisluškoval tožbam njene duše, ki jo je kakor prozorna ječa cklepalo to nežno telo. Pri vsakem znaku si je neprestano ponavljala, da utriplje srce le vsled tega tako neenakomerno, ker se protivi temu brezdelnemu, samotnemu življenju; ker hoče utripati v veselju in prostosti. To misel si je postavil Louis za podlago in pričel presojevati vse znake bolezni s stališča moralnega hiranja. Če je govoril z Olimpijo o njeni mladosti, o njenih prvih igrah, in je ona pri spominu na svoje nedolžne neumnosti nežno zardela, je govoril to le vsled tega, ker je hotel, da bi odkrito bruhal na dan njen obup, da bi izvalil iz nje krič bolezni, ki bi mu pojasnil vse. In njegovo srce je utripalo v plemeniti zavesti težko izpolnjive, a svete dolžnosti.

(Dalie.)

V 4% državnem posojilu je denar najbolj varno naložen!

Zagrebska borza.

LDU Zagreb, 24. aprila. Zaključni

kurzi na današnji borzi:

	Donar	Blago
Banka za trg, obrt in industrijo	430	450
Banka in hranilnica za Primorje na Sušaku, nove delnice	490	500
Hrvatska eskomptna banka	—	1410
Hipotekarna banka, Zagreb	—	400
Jadranska banka, nove	868	880
Hrvatska kreditna banka, nove	17	915
Narodna banka Zagreb	—	430
Obrtna banka	222	238
Pobediševa banka, nove delnice	88	93
Prva hrvatska hranilnica	—	8750
stare delnice	—	8400
nove delnice	—	205
Rečka pučka banka, nove deln.	203	205
Zemaljska banka, nove delnice	—	365
Brodsko eskomptna banka	350	—

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cencić.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.